

Watson Goodman no na
ayey wo suuban ka margu.

Watson Goodman no na
ayey wo suuban ka margu.

Watson Goodman no na
ayey wo suuban ka margu.

**Watson Goodman no na
ayey wo suuban ka margu.**

Watson Goodman no na
ayey wo suuban ka margu.

FAABA KAN GA FUN BEENE

Tiro wo kan se i ga ne “Faaba Kan Ga Fun Beene” si kal ayayan kan i suuban ka kaa Irikoy Tira Hananta ra. I n’i suuban mo k’i ye waani sannu kulu nda nga wane ayey. Ay ga tabbatandi mo kan Irikoy Sanno fahamandiyan hanna si fun kal Irikoy Sanno din bumbo ra!

Irikoy Sanno, beene no a fun. Hakiika mo a ga kande faaba biney ra kan yan adilitaray haray d’a jaw n’i di. Da Adam-ize tuubi ka fay da nga zunubey, nga no bora ne Yesu Almasihu ma kaa ka goro nga bina ra, da mo bora ga cimandi kan daahir Yesu ya nga Faabakwa no, Yesu mo ga bora din koy no nga farha da nga laakal kana. Woodin no ga ti wo kan ay du ka bay jiirō kan se i ga ne 1937. Za han din ka kaa sohō, in da Rabbi markasina mana bay ka fun. Da ni mana Yesu ta jina, ay ga ni nwaaray, kal ni ma ni boŋ no a se k’a cimandi sohō, a ma ciya ni Faabakwa da ni Rabbo mo.

Watson Goodman

The Scripture text is from the Bible in Zarma (*Irikoy Tira Hanna*, ©1989) by Evangelical Baptist Missions (Old Testament) and the United Bible Societies Africa Regional Centre (New Testament), Nairobi, Kenya. Used by permission.

IRIKOY BAAKASINAY

1

Amma Irikoy go ga nga baakasina cabe iri se, zama, za iri go zunubikooniyan no, Almasihu bu iri se. —Romey 5:8

A go, Paska bato ga ba ka to. Yesu bay kan nga saaya to kan nga ga fun ndunnya wo ra ka koy Baabo do. Za kan a ga ba nga borey kan yan ga ti a waney kan yan go ndunnya ra, a cabe i se mate kan nga ga ba r'ey hala bananta. —Yohanna 13:1

Boro kulu sinda baakasinay kan ga bisa woone: boro ma nga fundi no nga corey se. —Yohanna 15:13

I ga fun Yesu Almasihu do mo, nga kan ga ti seeda naanaykoy,

boro jina kan tun ka fun buukoy game ra, ndunnya koyey maykwa mo no. —Bangandiyan Tira 1:5

Zama Irikoy ga ba ndunnya hal a na nga Izo follonka no, zama boro kulu kan g'a cimandi ma si halaci, amma a ma du fundi hal abada. —Yohanna 3:16

Rabbi bangay ay se za don zamaney ra ka ne: Daahir ay ba nin da baakasinay kan ga duumi, woodin se no ay na ni candi ka kande nin da baakasinay suuji.

—Irimiya 31:3

Boro kan sinda baakasinay si Irikoy bay, zama Irikoy ya baakasinay no. —1 Yohanna 4:8

YESU ALMASIHU IRIKOYTARA

Sikka si, iri Irikoy ganayan gundo ga beeri: Irikoy bangay gaaham ra. Biya *Hanno* n'a cabe adilitaraykoy. Malaykey di a. I n'a waazo te dumi cindey game ra. I n'a cimandi ndunnya ra. I n'a sambu beene darza ra.

—1 Timotiyos 3:16

Za sintina Sanno go no. Sanno da Irikoy go care banda mo, Sanno ya Irikoy no mo. Sanno mo ciya gaahamkoy, a goro iri game ra mo. Iri di a darza, darza kan ti Ize follonka kan fun Baaba do wano. A to da gomni nda cimi.

—Yohanna 1:1 da 14

Woodin kulu mo, a ciya no zama i ma Rabbi sanno kan a ci annabi

do din toonandi kan ne: Guna, wandiyo ga te gunde, a ga ize aru hay mo, i g'a maa dan Immanuwel, (danga, Irikoy go iri game ra nooya.) —Matta 1:22, 23

Yesu ne a se: Filibos, za gayyan in d'aran go care banda, hala ho ni s'ay bay? Boro kan di ay di Baaba. Mate no ni ga te ka ne ay ma Baaba cabe aran se? Wala ni mana cimandi kan ay go Baaba ra, Baaba mo go ay ra no? Sanney kan ay goono ga salan aran se mo, manti ay bumbo wane yan no ay goono ga salan, amma Baabo kan go ay ra no goono ga nga goyey te.

—Yohanna 14:9, 10

Boro kulu kan ga seeda ka ne Yesu ya Irikoy Izo no, Irikoy goono ga goro bora din ra, nga mo go Irikoy ra. —1 Yohanna 4:15

Malayka tu ka ne a se: Biya Hanno ga zumbu ni bon. Koy Beero kan bisa ikulu dabaro no ga te ni se yuumay. Woodin sabbay se no, izo kan ni ga hay din, i ga ne a se Ihanna, Irikoy Ize. —Luka 1:35

Zama *wandiya* ga ize hay iri se, Irikoy g'iri no ize alboro. Mayra ga goro a jase gaa mo. I g'a maa ce Saawareko kan ga dambarandi, Irikoy Hina-Kulu-Koyo, Zamaney kulu Baaba, Laakal Kanay Mayraykoy. —Isaya 9:5

A go sanno gaa yaadin, kala buru fo go kan ga kaari, a te i se yuumay. Kala jinde fo fun buro ra ka ne: Boro woone ga ti ay izo kan ay ga ba, kan ay ga maa a kaani gumo. Wa maa a se. —Matta 17:5

Yesu ne a se: Ni jin ka di a. Nga mo no goono ga salan ni se. —Yohanna 9:37

Zama a ra no Irikoytara toonanta kulu goono ga goro a gaahamo ra. —Kolosiye 2:9

Kal i na ngey jindey sambu ka ne: Ya nin Irikoy Izo! ifo k'iri zaa da nin! Ni kaa ne nooya k'iri gurzugandi za alwaato mana to, wala? —Matta 8:29

YESU CI NGA YA BORO KAN NO

A ne i se: Araṅ wo ganda no araṅ fun, ay wo beene. Araṅ wo ndunnya wo wane yaṅ no. Ay wo manti ndunnya wo wane no. Yesu ne i se: Hacıika, hacıika ay ga ci araṅ se: za i mana Ibrahim 'hay, **AY GO NO.** —Yohanna 8:23 da 58

Waybora ne a se: Ay ga bay kan Almasihu ga kaa, nga kan se i ga ne Kiristi. D'a kaa, a ga hay kulu bangandi iri se. Yesu ne a se: Ay kan goono ga salaṅ ni se ga ti nga. —Yohanna 4:25, 26

Yesu ne i se: Ay no ga ti buuru fundikoono. Boro kan ga kaa ay do si maa haray, boro kan g'ay

cimandi mo si maa jaw hal abada. —Yohanna 6:35

Waato kan ay go ndunnya ra, ay no ga ti ndunnya annura. —Yohanna 9:5

Yesu ye ka ne i se koyne: Hacıika, hacıika ay ga ci araṅ se: ay no ga ti feeji kalo meyo. —Yohanna 10:7

Yesu ne a se: Ay no ga ti tunyaṅ da fundi. Boro kan g'ay cimandi, baa a bu, a ga funa. —Yohanna 11:25

Araṅ ga ne ay se Alfa da Rabbi. Woodin mo ga boori, zama yaadin no ay go. —Yohanna 13:13

A na borey marga lordi ka ne i ma goro subu taya boŋ. A na buuru kunkuni guwa da hamisa hinka din sambu ka beene guna ka albarka daŋ i gaa. A na buuro ceeri-ceeri ka no talibey se, ngey mo soobay k'a zaban borey marga se. Borey kulu ŋwa hal i kungu. I na patarmey kaŋ yaŋ cindi margu ka cilla kayna way cindi hinka toonandi. Borey kaŋ yaŋ ŋwa mo, alborey sanda zambar gu cine no, wayborey da zankey baa si.

—Matta 14:19-21

Waato kaŋ a salaŋ ka ban, a ne Siman se: Ma tuti ka koy naŋ kaŋ ga guusu, k'araŋ taarey zumandi zama araŋ ma du. Siman tu ka ne

a se: Ay jine bora, iri hanna ka taabi, iri mana du hay kulu. Amma ni sanno boŋ ay ga taarey zumandi. Kaŋ a na woodin te, i na hamisa boobo di, hala taarey sintin ka kottu. —Luka 5:4-6

Kala danaw hinka goono ga goro fonda me gaa. Waato kaŋ i maa Yesu no go ga bisa, i kaati ka ne: Ya Rabbi, ya Dawda Izo, ma bakar iri se! Yesu binde kay k'i ce ka ne: Ifo no araŋ ga ba ay ma te araŋ se? I ne a se: Rabbi, iri moy ma fiti. Yesu mo, za kaŋ a ga bakar i se, a n'i moy ham. Sahāadin-sahāadin i ye ka di, i n'a gana mo. —Matta 20:30, da 32-34

6   YESU ALMASIHU YA TAKAKO NO, RABBI MO NO

**... Irikoy kaŋ na hay kulu taka
(Yesu Almasihu do.)   —Afasey 3:9**

**Zama nga no ka hay kulu taka,
beena ra waney da ganda waney,
haŋ kaŋ boro ga di da haŋ kaŋ
boro si di, hala kargey no wala
koytarayey wala koyey wala
hinkoyey. Nga no na hay kulu
taka, a sabbay se mo no i go no.
—Kolosiye 1:16**

**Nga no na hay kulu taka. Hay
kulu kaŋ taka mana taka kala nda
Sanno.   —Yohanna 1:3**

**Amma sohō, jirbi banantey wo
ra, a salaŋ iri se nga izo ra. Nga no**

**Irikoy daŋ hay kulu tubuko, a do
mo no a na zamaney kulu te.
—Ibraniye 1:2**

**Wa naŋ Israyla dumo kulu ma
bay kaŋ daahir Yesu wo kaŋ araŋ
kanji din, nga no Irikoy ciya koy
da Almasihu.   —Diyey Teerey 2:36**

**Daliili kaŋ se Almasihu bu, a ye
ka funa mo, nga neeya: zama nga
ma ciya buukoy da fundikooney
kulu se Rabbi.   —Romey 14:9**

**Irikoy ya Naanaykoy no, nga
kaŋ n'araŋ ce hal araŋ ma furo
nga Izo, kaŋ ga ti iri Rabbo Yesu
Almasihu, markasina ra.
—1 Korintey 1:9**

YESU ALMASIHU YA BORO KULU CIITIKO NO 7

Amma nin: ifo se no ni goono ga ni nya-izo guna nda taali? Wala ni mo koyne: ifo se no ni goono ga donda ni nya-izo? Zama iri boro kulu ga kay Irikoy ciiti karga jine!
—Romey 14:10

Ay goono ga ni lordi Irikoy da Almasihu Yesu jine, nga kan ga fundikooney da buukoy ciiti, ay ga ni lordi mo a bangandiyano d'a koytara bon.
—2 Timotiyos 4:1

Amma waati kan Boro Izo ga kaa nga beera ra, da malaykey kulu a banda, alwaati din no a ga goro nga darza karga bon. I ga ndunnya dumey kulu mo margu a jine. Nga no g'i kaa care ra, mate

kan cine kuruko ga hincin da feeji kaa care ra.
—Matta 25:31, 32

Zama Baabo bumbo si boro kulu ciiti, amma ciito kulu a n'a no Izo se.
—Yohanna 5:22

Yaadin no ga te hano kan hane Irikoy ga borey gundey ciiti Yesu Almasihu do ay Baaru Hanna bon.
—Romey 2:16

Yesu n'iri lordi mo ka ne iri ma waazu jama se ka seeda mo ka ne: Nga no ga ti bora kan Irikoy waadu fundikooney da buukoy ciitikwa.
—Diyey Teerey 10:42

Zama iri g'a bay, nga kan ne: Banayan ya ay wane no. Ay no ga bana. A ne mo: Rabbi ga nga jama ciiti.
—Ibraniyey 10:30

8 YESU ALMASIHU HINNE GA TI FANSAKO

Ay no ga ti meyo. Boro kulu kan ga furo ay do ga du faaba. A ga furo kalo ra mo ka fatta ka du kuray do.
—Yohanna 10:9

Yesu ne a se: Ay ga ti fonda nda cimo da fundi. Boro kulu si du ka to Baabo do kal ay do.
—Yohanna 14:6

Woodin sabbay se no ay ci aran se ka ne aran ga bu aran zunubey ra. Zama d'aran mana cimandi kan ay no ga ti AY GO NO, aran ga bu aran zunubey ra. —Yohanna 8:24

Waato kan a ciya toonante, a te hal abada faaba daliili borey kulu kan yan g'a gana se. —Ibraniyey 5:9

Nga gomno do no Irikoy n'i ciya adilante *nga jine*, nooyan bon, fansa do kan go Almasihu Yesu ra.
—Romey 3:24

Woodin sabbay se no a gonda dabari ka borey no faaba toonante, ngey kan yan go ga maan Irikoy gaa a do, zama alwaati kulu a go ga funa hal a ma nwaarayyan te i se.
—Ibraniyey 7:25

A cine fo mo si no kan do faaba go, zama maa fo si no koyne beeno wo cire kan Irikoy no borey se kan do tilas iri ma du faaba.
—Diyey Teerey 4:12

YESU ALMASIHU HINNE GA TI FANSAKO 9

Amma Irikoy no k'aran dan Almasihu Yesu ra, nga kan Irikoy do a te iri se laakal, da adilitaray, da hananyan, da fansa.

—1 Korintey 1:30

Nga no ka nga bon no *ka bu* iri se zama a m'iri fansa zunubi kulu gaa. Zama a m'iri ciya mo nga bon se jama hanante kan ga ti nga bumbo wane, kan gonda ihanno teeyan anniya.

—Titos 2:14

Aran ma Baaba saabu kan n'iri to iri ma du baa hanantey tubo gaa kan go annura ra. A n'iri faaba kubay dabaro gaa k'iri dan nga Izo kan nga ga ba din koytara ra. A Izo ra mo no iri du fansayan,

iri zunubey yaafayan nooya.

—Kolosiye 1:12-14

Boro Izo kaa no zama nga ma han kan daray ceeci k'a faaba.

—Luka 19:10

I go ga baytu taji te ka ne: Nin no to ni ma tira sambu k'a kawaatimey feeri. Zama i na ni wi, koyne, ni na borey day Irikoy se da ni kuro, kundey kulu, da deene kulu, da jama kulu, da dumey kulu ra.

—Bangandiyan Tira 5:9

Wa dira baakasinay ra mo, mate kan cine Almasihu ba iri, a na nga bon no mo ka bu iri se. A ciya salleyan hari nda sargay kan gonda haw kaano Irikoy se.

—Afasey 5:2

10 YESU ALMASIHU KURO NO GA ZUNUBI NYUN

Sanku fa, sohō kaŋ iri ciya adilanteyan *Irikoy jine* Almasihu kuro do, Irikoy g'iri faaba nga futa gaa Almasihu sabbo ra.

—Romey 5:9

Irikoy n'iri fansa nda Almasihu kuro, danga a n'iri taaley yaafa nooya nga gomni arzakey boŋ. A na woodin te iri se da Almasihu.

—Afasey 1:7

Zama aran ga bay kaŋ Irikoy mana aran fansa aran goray yaama gaa kaŋ aran tubu aran kaayey do da hayey kaŋ ga halaci, danga nzarfu wala wura. Amma Irikoy n'aran fansa nda Almasihu kuro kaŋ gonda darza, sanda

feej'ize kaŋ sinda dolo wala leebu wane kuri.

—1 Bitros 1:18, 19

Amma d'iri goono ga dira annura ra, danga mate kaŋ cine Irikoy bumbo go annura ra, iri gonda markasinay da care. Yesu kaŋ ti Irikoy Izo kuro mo goono g'iri hanandi zunubi kulu gaa.

—1 Yohanna 1:7

Sanku fa binde Almasihu kuro g'aran bine lasaabey hanandi goy buukoy kaŋ sinda nafa gaa, hal aran ma goy Irikoy Fundikoono se. Zama Almasihu na nga boŋ sarga Irikoy se taali kulu si. A n'a te mo Biya kaŋ go no duumi do.

—Ibraniyey 9:14

FAABA KAN GO CIMBEERI RA YESU ALMASIHU DO

11

Zama gomni nooyan do no Irikoy n'aran faaba, aran cimandiyano do. *Faaba* wo mo, manti aran do no a fun, amma Irikoy nooyan no. —Afasey 2:8

Sohō binde, za kan Irikoy n'iri ciya adilante *nga jine* zama iri cimandi, iri gonda laakal kanay iri nda Irikoy game ra, iri Rabbi Yesu Almasihu do. —Romey 5:1

Zama Almasihu Yesu ra dambanguyan wala dambanguyan-janay si hay kulu hanse, kala cimbeeri kan ga goy baakasinay do. —Galatey 5:6

Zama boro kulu kan i hay Irikoy do goono ga te zaama ndunnya

boŋ. Zaamayano kan na ndunnya zeeri mo ga ti iri cimbeero.

—1 Yohanna 5:4

I ne a se: Ma Rabbi Yesu cimandi, ni ga du faaba, nin da ni windo almayaaley.

—Diyey Teerey 16:31

I ne a se: Mate no iri ga te ka goyey kan Irikoy ga ba te? Yesu tu i se ka ne: Irikoy goyo neeya: aran ma nga kan Irikoy donton cimandi. —Yohanna 6:28, 29

Amma woone yan go hantum-ante zama aran ma cimandi kan Yesu ga ti Almasihu, Irikoy Izo, cimandiyana ra mo aran ma du fundi a maa ra. —Yohanna 20:31

Zama sanda mate kan cine beena mooru ganda, yaadin cine mo no a baakasinay suujo ga beeri borey kan yan ga humbur'a se . . . . Amma Rabbi baakasinay suujo, ya za don-don kan sinda me ka koy hal abada abadin no, a go mo borey kan yan ga humbur'a bon. A adilitara mo ga koy hala haamey gaa. —Zabura 103:11, 17

Iri m'iri Rabbi Yesu Almasihu Irikoyo kan ti a Baabo mo saabu. Nga ga ti Baabo kan to da suuji, bine-gaabandiyan kulu Irikoyo mo no. —2 Korintey 1:3

May no ga ti Irikoy sanda ni cine, kan ga zunubi yaafa, nga kan na nga wane jama kan cindi

yan din murteyano daabu? A si nga futa gaay hal abada bo, zama a ga maa suuji kaani. —Mika 7:18

Zama ni baakasinay suujo ga beeri hal a bisa beeney gaa, ni cimo mo koy ka to hala beene batama gaa. —Zabura 108:5

Rabbi baakasinay suujo se no iri mana halaci, zama a bakarawo si ban. A ga taji no susubay kulu. Ni naanayo ya ibeeri no!

—Bakaraw Heeni 3:22, 23

A n'iri faaba. Manti goy hanney do kan iri bumbey te bo, amma a suujo do no a *n'iri faaba*, hayyan taji nyumayyano do da Biya Hanno tajandiyan do. —Titos 3:5

IRIKOY GO G'IRI CE IRI MA KAA NGA DO 13

Yaa no Rabbi ci: Wa kaa sohō, iri ma fintal care banda, baa day aran zunubey ga ciray sanda cemo, i ga ye ka kwaaray sanda neezu cine. Baa kan i ga ciray coy sanda garuure ciray, i ga ye ka ciya sanda feeji hamni kwaaray cine. —Isaya 1:18

Biya nda wayhiijo ga ne: Kaa! Boro kan go ga maa mo ma ne: Kaa! Boro kan jaw mo ma kaa. Boro kan ga ba, a ma kaa ka ta fundi hari, nooyante no. —Bangandiyan Tira 22:17

He! Aran boro kulu kan gaa jaw go, wa kaa haro do. Aran kan sinda nooru, wa kaa ka day ka nwa, oho, wa kaa ka day duvan da

wa, manti da nooru bo, manti mo da banayan hari. —Isaya 55:1

Zaari bananta kan ti bato zaari beero ra, Yesu kay ka nga jinda sambu ka ne: Boro kulu kan maa jaw ma kaa ay do ka han! —Yohanna 7:37

Waato kan Yesu di woodin, a te bine ka ne i se: Wa nan zanka kayney ma kaa ay do. Wa s'i ganji, zama woone yan dumi no Irikoy koytara ga bara nd'a. —Markos 10:14

Wa kaa ay do, aran kulu kan goono ga taabi, jaraw tinokoyey, ay mo g'aran no fulanzamay. —Matta 11:28

14 MANTI BOREY KULU NO GA TI IRIKOY IZEYAN

Woone gaa no Irikoy izey da Iblisi izey fay: boro kulu kan siino ga adilitaray goy te manti Irikoy wane no, wala mo boro kan si ba nga nya-izo. —1 Yohanna 3:10

Zama borey kulu kan yan Irikoy Biya goono ga dan fondo ya Irikoy izeyan no. Manti tamtaray biya no aran ta kan ga nan aran ma ye ka humburu bo, amma izetarey danyan Biya no aran ta, kan do iri ga ce ka ne: Baaba, ay Baaba! —Romey 8:14, 15

Hal aran ma ciya boroyan kan i si du ka jance, kan ga hanan mo. Aran ma ciya mo Irikoy izeyan

kan sinda taali zamana wo ize darantey da siirantey game ra. I game ra no aran goono ga kaari sanda handariyayzeyan ndunnya ra. —Filibiyey 2:15

Woodin sabbay se Rabbi ne: Wa fun i game ra ka fay d'ey. Wa si lamba hay kulu kan ga ziibi gaa, ay mo g'aran ta. Ay ga ciya aran se Baaba, aran mo ga ciya ay se ize aruyan da ize wayyan. Yaadin no Rabbi Hina-Kulu-Koyo ci.

—2 Korintey 6:17, 18

Amma borey kulu kan n'a ta, ngey kan yan de a gaa, a n'i no dabari i ma ciya Irikoy izeyan.

—Yohanna 1:12

Bine ibaay laaley goyey binde, taray kwaaray no i go. Ngey ga ti: zina, da ziibi, da furkutaray, da tooru ganayan, da ziimataray, da ibaretaray, da kusuuma, da canse, da futay, da kakaw, da fay-ka-ye-waani-waaniyan, da wurdi waani-waani, da biniyay, da baji han-ka-buguyan, da annasuwa, da hayey din dumey. Woone yan bon no ay ga kaseeti aran gaa, sanda mate kan cine ay jin ka ci aran se ka ne: borey kan goono ga hayey din te si Irikoy koytara tubu.

—Galatey 5:19-21

Iri m'iri diraw te da daa hanno, sanda zaari kwaaray, manti nda annasuwa wala nda baji han-ka-

buguyan, manti nda zina wala furkutaray, manti nda yanje wala canse. Kal aran ma Rabbi Yesu Almasihu faka, aran ma si fongu mo nda mate kan aran g'aran gaaham ibaay laaley kungandi nd'a.

—Romey 13:13, 14

Kaari borey kan ga tun za da hinay zama ngey ma baji ceeci, kan ga cin zabu mo hala duvan m'i bugandi!

—Isaya 5:11

Ma si duvano guna saaya kan a te iciray, saaya kan a ga boosu gaasiya ra, saaya kan a ga zulli nda kaani. A bananta a ga nama danga gondi, a ga hay danga gazama.

—Yaasayey 23:31, 32

Yesu ne a se: Ni ma ba Rabbi ni Irikoyo da ni bina kulu, da ni fundo kulu, da ni laakalo kulu mo. Woodin no ga ti ibeero, nga mo no ga ti ijina. Afo mo koyne, ihinkanta, sanda woodin cine: Ni ma ba ni gorokasin danga ni bon cine.

—Matta 22:37-39

Boro fo na Yesu ha ka ne: Alfa hanno, ifo no ay ga hima ka te hal ay ma du fundi hal abada ka tubu? Yesu ne a se: Ifo se no ni ga ne ay se ihanno? Ihanno kulu si no kala afollon, Irikoy hinne. To. Ni ga lordey bay kan ne: Ni ma si boro wi, ni ma si zina, ni ma si zay, ni ma si tangari seeda te, ni ma si zamba, ni ma ni baaba nda ni nya

beerandi. A ne Yesu se: Alfa, woodin yan kulu no ay gana ka haggoy d'ey za ay go arwasu. Yesu n'a guna nda baakasinay ka ne a se: Hari follon no ni jan. Ma koy ka hay kulu kan go ni se neera k'a zaban talkey se—ni mo ga du arzaka beena ra. Ma kaa mo k'ay gana. Amma waato kan bora maa woodin, a moyduma hasara. A dira nda bine saray, zama arzakante no gumo.

—Markos 10:17-22

Ma ni goyey talfi Rabbi gaa, ni miile-miiley mo ga tabbat. Fondo go no kan go kayante boro diyan gaa, amma a bananta buuyan fondo no. —Yaasey 16:3, 25

WA SI ARAN BON HALLI

17

Zama nda boro ga tammahā nga wo hay fo no, a binde manti hay kulu no, a goono ga nga bon halli day no. Wa s'aran bon darandi! Boro si Irikoy hahaara. Zama han kan boro duma, nga mo no ni ga wi. —Galatey 6:3, 7

Wala aran mana bay kan bora kan sinda adilitaray si Irikoy koytara tubu no? Wa s'aran bon darandi! Boro zibey, wala tooru ganakoy, wala zina-teerey, wala aru-ci-way, wala aru-baay, wala zayey, wala binikomey, wala baji-han-ka-bugukoy, wala wowkoy, wala komkoy, ikulu si Irikoy koytara tubu. —1 Korintey 6:9, 10

Ize kayney, wa si nan boro kulu

m'aran darandi. Boro kan goono ga adilitaray goy te, bora din ya adilante no, danga mate kan cine Almasihu ya adilitaraykoy no. Boro kan ga soobay ka zunubi te, Iblisi do no a fun, zama Iblisi goono ga zunubi te za sintina. . . .

—1 Yohanna 3:7, 8

Aran ma si ta boro kulu m'aran fafagu nda sanni yaamo, zama woodin yan sabbay se no Irikoy bine ga tun borey kan s'a gana se.

—Afasey 5:6

Amma aran ma bara Irikoy sanno ganakoyan, manti a maakoyan hinne bo, zama nda yaadin no, aran goono g'aran bon halli. —Yakuba 1:22

Woodin sabbay se, sanda mate kan cine zunubi furo ndunnya ra boro folloŋ do, zunubi sabbay se mo buuyan furo, yaadin mo no buuyan gana ka to bora kulu gaa, za kan boro kulu na zunubi te.

—Romey 5:12

Waati din gaa no ni ibaay laaley ga te gunde ka zunubi hay. Zunubi mo, d'a beeri ka zaada, a ga kande buuyan. —Yakuba 1:15

Adam-ize daa laalo miila ganayan ya buuyan no, amma Biya Hanno miila ganayan ya fundi nda laakal kanay no. Zama Adam-ize daa laalo miila ya ibaretaray no Irikoy se, zama a

siino ga Irikoy asariya gana, a si baa hin k'a te mo. —Romey 8:6, 7

Bora kan na zunubi te din, nga no ga bu. Ize si nga baaba taali alhakku sambu, baaba mo si nga ize wane sambu. Adilante adilitara, nga bumbo bon no a go. Laalakoy mo, a laalayago go a bon. —Ezekiel 18:20

Amma a ga hima iri ma farhá ka te bine kaani, zama ni nya izo bu, a ye ka funa. A daray, a ye ka margu. —Luka 15:32

Boro kan suuru adilitaray ra ga to fundi gaa. Laala ganako mo, nga bon buuyan no a goono ga gana. —Yaasayey 11:19

I n'a daahirandi mo nda gaabi
kaŋ Irikoy Izo no, hananyan Biya
do a tun ka fun buukoy game ra
yaŋo do. —Romey 1:4

Waato kaŋ a na woodin ci, a
kuuwa da jinde beeri ka ne:
Liyaziru, fatta! Buukwa mo fatta,
cey da kambey mo go didijante da
kasance, i n'a moyduma mo haw
da diko. Yesu ne i se: W'a feeri ka
taŋ. —Yohanna 11:43, 44

Woone sabbay se no Baaba ga
ba ay: zama ay g'ay fundo no, ay
ma ye k'a ta koyne. Boro kulu si
no kaŋ g'a ta ay gaa, amma ay
bon se no ay g'a no. Ay gonda
dabari ay m'a no, ay gonda dabari
mo ay ma ye k'a ta koyne. Lordo

wo, ay Baabo do no ay du a.

—Yohanna 10:17, 18

A kaa ka maan dima gaa k'a
ham. Borey kaŋ yaŋ goono g'a
jare kay. Gaa Yesu ne: Arwaso, ay
ga ne ni se: ma tun. Buukwa mo
tun ka goro, a sintin ka salaŋ. . . .

—Luka 7:14, 15

Ay no Fundikoono. Ay bu, guna
mo ay gonda fundi hal abada
abadin. Ay gonda buuyan da
Alaahara saaf'izey mo.

—Bangandiyan Tira 1:18

Zama a ga tilas no Almasihu ma
koytaray gwa, hal a ma nga
ibarey kulu dan nga cey cire.
Ibare bananta kaŋ a ga tuusu mo
ga ti buuyan. —1 Korintey 15:25, 26

Ni ma si bara nda de-koy waani fo, kal ay hinne.

Ni ma si te ni boŋ se himandi jabante, wala hay kulu himandi kaŋ go beena ra beene, wala haŋ kaŋ go ndunnya ra ganda, wala haŋ kaŋ go hari ra laabo se ganda. Ni ma si ni boŋ sumbal i jine, ni ma si may i se mo . . .

Ni ma si ze da Rabbi ni Irikoyo maa yaamo, zama Rabbi si bora kaŋ n'a maa ci yaamo guna sanda a sinda taali.

Wa haggoy da fulanzamyan zaaro zama ni m'a fay waani, mate kaŋ Rabbi ni Irikoyo na ni lordi nd'a. Jirbi iddu no ni ga

taabi ka ni goyo kulu kubandi . . .

Ni ma ni baaba nda ni nya beerandi, sanda mate kaŋ cine Rabbi ni Irikoyo na ni lordi nd'a . . .

Ni ma si boro wi.

Ni ma si zina.

Ni ma si zay.

Ni ma si tangari seeda te ni gorokasin boŋ.

Ni ma si ni gorokasin wando bini. Ni ma si ni gorokasin windi bini, wala a fari, wala a bannya, wala a koŋga, wala a yeejo, wala a farka, wala hay kulu kaŋ ga ti ni gorokasin wane.

—Asariya Yaarayan 5:7-21

Zama a moy goono ga boro fondey guna, a goono ga di a ce daguyan kulu mo. Kubay fo si no, wala biya, kan ra laala goy-teekey ga du ka tugu. —Ayuba 34:21, 22

Boro fo ga hin ka tugu lokotoyan ra kan ay si di a no? Yaadin no Rabbi ci. Manti ay no ga beena nda ganda toonandi? Yaadin no Rabbi ci. —Irimiya 23:24

Man no ay ga koy ka fay da ni Biya, wala man no ay ga zuru ni se ka koy? D'ay kaaru ka koy hala beena ra, ni go noodin. D'ay n'ay daarijo daaru Alaahara, noodin mo ni go no.... Kubay bumbo

manti kubay no ni se, cin mo ga kaari sanda zaari cine. Kubay da kaari, i kulu afolloq no ni se.

—Zabura 139:7, 8 da 12

Rabbi moy go nangu kulu, i ga ihanney nda ilaaley kulu guna.

—Yaasayey 15:3

Takahari kulu si no mo kan siino ga bangay taray kwaaray Irikoy jine. Hay kulu go koonu, i go feerante yan mo a moy jine, nga kan se iri ga kande iri te-goyey.

—Ibraniyey 4:13

Zama hay kulu si tugante kan i s'a bangandi. Hay kulu mo si kan go gundu ra kan i s'a kaa taray kwaaray.

—Luka 8:17

22 HAL ABADA GOOJIYAN BEERO KAN I GA TE IRIKOY IBAREY SE

Boro Izo ga nga malaykey donton. I ga hartayan daliiley kulu nda borey kan ga goy laaley te margu k'i kaa nga koytara ra. I g'i catu mo danji futa ra. Noodin no i ga hē ka hinjey kanji.

—Matta 13:41, 42

I ga boro laaley ye Alaahara, sanda ndunnya dumey kulu kan dinya Irikoy nooya. —Zabura 9:18

Amma beena da ganda kan go no sohō, sanni follonka din boŋ no Irikoy n'i jisi danji se. A goono g'i gaay hala zaaro kan ra a ga borey kan yaŋ wangu nga ciiti ka halaci.

—2 Bitros 3:7

Borey din ga du alhakku kan ti halaciyaŋ, hal abada wane, kan g'i fay da Rabbi moyduma d'a dabaro darza. —2 Tassalonikey 1:9

Da ni kambe wala ni ce no ga ni dan ni ma taali te, m'a dumbu ka furu. Zama ni ma furo fundi ra kambe-fo-koy wala ce-fo-koy ga bisa i ma ni catu danji kan ga duumi ra, nin da ni ce hinka da ni kambe hinka.

—Matta 18:8

Woodin yaŋ mo ga koy gurzugay kan ga duumi bona ra, amma adilantey ga koy fundi hal abada ra.

—Matta 25:46

Za kan Irikoy na zaari fo dan kan ra a ga ndunnya kulu ciiti adilitaray boŋ. A g'a te mo bora kan a waadu do, kan boŋ Irikoy tabbatandi boro kulu se za kan a n'a tunandi ka kaa buukoy game ra.
—Diyey Teerey 17:31

Za kan Rabbi na woodin yaŋ te, a ga bay mate kan nga ga te ka nga ganakoy faaba taabi ra ka borey kan sinda adilitaray gaay mo alhakku se hala ciiti zaaro ma kaa.
—2 Bitros 2:9

Danga mate kan cine Almasihu go, yaadin no iri mo go ndunnya wo ra. Woodin do no baakasinay ciya toonante iri ra, zama iri ma

bara nda bine-gaabi ciiti zaaro ra.
—1 Yohanna 4:17

Sanda mate kan i waadu borey se i ma bu sorro folloŋ, woodin banda mo kala ciiti.
—Ibraniyey 9:27

... I na buukoy ciiti da haŋ kan go hantumante tirey ra, i goyey boŋ.
—Bangandiyaŋ Tira 20:12

Zama tilas no iri boro kulu ma bangay Almasihu ciiti karga jine, hal iri boro fo kulu ma du nga teerey boŋ kan a te waato kan a go gaahamo ra, da ihanno no wala ilaalo no.
—2 Korintey 5:10

Yaadin no, iri boro fo kulu ga kande nga bumbo te-goyey Irikoy jine.
—Romey 14:12

Amma mate kan asariya taamuyan ciya, manti yaadin no Irikoy nooyano go d'a. Zama nda boro follo asariya taamuyan do no boro boobo bu, Irikoy gomno bis'a gumo, za kan boro follo do, nga kan ti Yesu Almasihu, gomni nda nooyan kan fun gomno do baa boro boobo se. —Romey 5:15

Yaadin gaa, manti boro kan ga ba do no, wala manti boro kan ga goy gumo do, amma day Irikoy kan ga bakar do no. —Romey 9:16

Zama aran g'iri Rabbi Yesu Almasihu gomno bay, kan baa kan arzakakoy no, kulu nda yaadin a ciya talka aran sabbay

se, hal a talkatara do aran ma ciya arzakanteyan. —2 Korintey 8:9

Irikoy ga wongu bonbeeraykoy amma a ga gomni no lalabukoy se. —1 Bitros 5:5

... Amma nango kan zunubi baa, noodin no gomni mo baa ka tonton gumo. Hala, sanda mate kan cine zunubi na koytaray nwa buuyan do, yaadin mo no gomni ma koytaray nwa adilitaray ra hala ka koy fundi hal abada gaa, iri Rabbi Yesu Almasihu do.

—Romey 5:20, 21

Dabari bambata no diyey na ngey seeda no d'a, Rabbi Yesu tunyano bon. Gomni bambata mo go i kulu bon. —Diyey Teerey 4:33

Ammataray jirbey, Irikoy n'i muray, amma sohō a goono ga borey kulu lordi nangu kulu ka ne i ma tuubi. —Diyey Teerey 17:30

Ay ga ne aran se: abada! Amma d'aran mana tuubi, aran kulu ga halaci yaadin cine. —Luka 13:3

Aran ma tuubi, zama beene koytara maan. —Matta 3:2

Bitros ne i se: Wa tuubi. I ma te aran afo kulu se baptisma Yesu Almasihu maa ra aran zunubi yaafayan sabbay se, aran ga du Biya Hanno nooyan ra mo.... Yaadin gaa, wa tuubi ka bare, zama Irikoy m'aran zunubey tuusu. —Diyey Teerey 2:38; 3:19

W'aran taaley kulu kan aran te furu.... —Ezekiyel 18:31

Boro kan na nga taaley tugu si te albarka, amma boro kulu kan n'i ci ka fay d'ey mo ga du suuji. —Yaasayey 28:13

Bine sara kan dumi Irikoy ga ba no ga tuubi goy te hal a ma koy to faaba do. Tuubi mo no kan boro si tunandi. Amma ndunnya bine saray ga kande buuyan. —2 Korintey 7:10

Yaadin mo no ay ga ne aran se: farhā goono ga te Irikoy malaykey jine zunubikooni folloṅ kan tuubi sabbay se. —Luka 15:10

Amma da boro laalo bare ka fay da nga zunubey kulu kan a goy, a n'ay hin sanney kulu haggoy, a na han kan ga saba da han kan ga halal mo te, hanciika a ga funa, a si bu bo.
—Ezekiyel 18:21

Laalakoy ma nga fonda tan, boro yaamo mo ma fay da nga fonguyano. A ma ye ka kaa Rabbi do, nga mo g'a suuji. A ma kaa iri Irikoyo do, zama a ga yaafa nda yulwa.
—Isaya 55:7

Zama d'aran ga borey yaafa nda ngey taaley, yaadin gaa no aran Baabo kan go beena ra mo g'aran yaafa nd'aran taaley. —Matta 6:14

Yesu mo di i cimbeero ka ne yeenikoono se: Ay izo, ay na ni zunubey yaafa ni se. —Markos 2:5

... bora din (Yesu) do no i goono ga zunubi yaafayan waazu aran se... Yesu wo, Irikoy n'a beerandi nga kambe nwaaro gaa k'a ciya Jine Boro da Faabako, zama a ma tuubi nda zunubi yaafayan no Israyla se.

—Diyey Teerey 13:38; 5:31

Guna, ay goono ga kay fu meyo gaa, ay goono ga kar-kar. Da boro fo maa ay jinda ka meyo fiti, kulu ay ga furo a do, ya nwa a banda, nga mo ma nwa ay banda.

—Bangandiyan Tira 3:20

Zama Irikoy gomno kan ga kande faaba boro kulu do bangay. Gomno din g'iri dondonandi iri ma fay da Irikoy wangay da ndunnya ibaay laaley, k'iri baafuna te da laakal, da adilitaray, da Irikoy ganayan sohō zamana woone ra.

—Titos 2:11, 12

Aran ma laakal dake hayey kan yan go beena ra gaa, manti hayey kan yan go ndunnya ra gaa.

—Kolosiye 3:2

Koyne, wa si margu nda kubay goyey kan sinda nafa, amma a ga hima aran ma kand'ey annura do k'i bangandi.

—Afasey 5:11

Aran ma si ba ndunnya, wala

mo hayey kan go ndunnya ra. Boro kulu kan ga ba ndunnya, Baaba baakasinay si no a ra. Zama hay kulu kan go ndunnya ra, sanda bine ibaay laaley, da mo-diyan ibaay laaley, da fundi baay foomayan mo, manti Baaba do no i fun, amma ndunnya do.

—1 Yohanna 2:15, 16

Ya aran zina-teerey, aran si bay kan ndunnya corotaray ya Irikoy ibaretaray no? Yaadin gaa, boro kulu kan ga ba nga ma ciya ndunnya coro, a na nga bon te Irikoy ibare nooya.

—Yakuba 4:4

Wa nyumay ka hanan! Wa fay d'aran goyey laalayano ay jine, wa nan laala teeyan.

—Isaya 1:16

Boro kan go Almasihu ra, a ciya takahari taji nooya. Hari zeeney bisa, guna mo, itajiyan kaa.

—2 Korintey 5:17

Yesu tu a se ka ne: Haciika, haciika, ay ga ci ni se: d'i mana boro hay hayyan taji, a si di Irikoy koytara.

—Yohanna 3:3

Bine taji mo no ay g'aran no, ay ga biya taji mo dan aran ra. Aran gaahamey ra mo ay ga tondi bina din sambu, ya aran no bine hanno, basi wane.

—Ezekiel 36:26

D'aran ga bay kan nga wo adilitaraykoy no, aran ma bay mo kan boro kulu kan goono ga adilitaray goy te, i n'a hay Irikoy

do. . . . Iri ga bay kan boro kulu kan i hay Irikoy do si soobay ka zunubi te, amma Bora kan hay Irikoy do g'a haggoy. Ilaala mo s'a di ka gaay.

—1 Yohanna 2:29; 5:18

Amma Irikoy n'aran nyumay, a n'aran hanandi, a n'aran adilandi Rabbi Yesu Almasihu maa ra d'iri Irikoyo Biya do mo.

—1 Korintey 6:11

Zama i n'aran hay hayyan taji, manti nda dumar'ize kan ga sara, amma da wo kan si sara, Irikoy Sanno do nooya, kan goono ga funa ka goro hal abada.

—1 Bitros 1:23

ZUNUBI SE BUUYADO DA ALMASIHU RA 29

FUNAYADO

Aran wo, waato aran go buukoyan aran taaley d'aran zunubey sabbay se. A n'iri tunandi Almasihu banda k'iri gorandi mo a banda beena ra Almasihu Yesu ra. —Afasey 2:1, 6

Nga bumbo no k'iri zunubey sambu ka kond'ey nga gaahamo ra waato kan i n'a sarku bundo gaa, zama iri ma bu zunubey se ka funa mo adilitaray se. . . .

—1 Bitros 2:24

Za kan i n'aran tunandi Almasihu banda, aran ma hayey kan yan go beene ceeci, nango kan Almasihu goono ga goro Irikoy kambe nwaaro gaa. Aran ma

laakal dake hayey kan yan go beena ra gaa, manti hayey kan yan go ndunnya ra gaa. Zama aran bu no. Aran fundey mo goono ga tugu Almasihu banda Irikoy do. —Kolosiye 3:1-3

Borey kan ga ti Almasihu waney mo na Adam-ize daa laaley kanji, d'i bine beeje laaley, d'i bine ibaay laaley. Da Biya Hanno do no iri goono ga funa, yaadin gaa iri ma dira Biya Hanno ra.

—Galatey 5:24, 25

Yaadin no aran mo: w'aran bon lasaabu buukoyan zunubi se, amma fundikooniyan Irikoy se Almasihu Yesu ra. —Romey 6:11

Haciika, haciika ay ga ci araq se: boro kan ga maa ay sanno k'ay dontonkwa cimandi mo gonda fundi hal abada. A si kaa ciito do, amma a na buuyan daqandi ka kaa fundi do. —Yohanna 5:24

Zama boro kan duma han kan ga kaan nga bine ibaay laala se, bine ibaay laala do no a ga fumbi wi. Amma boro kan ga duma han kan ga kaan Biya Hanno se, Biya Hanno do no a ga fundi hal abada wi. —Galatey 6:8

Sanda mate kan cine Musa na gondo sambu beene ganjo ra, yaadin mo no tilas i ma Boro Izo sambu beene zama boro kulu kan

g'a cimandi ma du fundi hal abada. —Yohanna 3:14, 15

Fundi hal abada ga ti woone: i ma ni bay, ni hinne kan ti Irikoy cimi-cimo, i ma Yesu Almasihu mo bay kan ni donton.

—Yohanna 17:3

Boro kan ga Izo cimandi gonda fundi hal abada, amma boro kan si Izo gana si du fundi, amma Irikoy futa go ga goro a boq.

—Yohanna 3:36

Zama zunubi alhakko ya buuyan no, amma Irikoy gomni nooyano ya fundi hal abada no, iri Rabbi Almasihu Yesu ra.

—Romey 6:23

FAABA DAAHIRANDIYAN

31

Irikoy Biya bumbo goono ga seeda ka margu nd'iri biya ka ne iri ya Irikoy izeyan no.

—Romey 8:16

Seeda mo neeya: Irikoy n'iri no fundi hal abada, fundo wo mo go a Izo ra. Boro kan gonda Izo gonda fundo. Boro kan sinda Irikoy Izo mo sinda fundo. Ay go ga hayey din hantum aran se zama aran ma bay kan aran gonda fundi hal abada, aran kan goono ga cimandi Irikoy Izo maa gaa.

—1 Yohanna 5:11-13

Boro kan gonda ay lordey, a g'i gana mo, bora din ga ba ay. Boro

kan ga ba ay, ay Baaba mo ga ba r'a. Ay mo ga ba r'a, k'ay bon bangandi a se mo. —Yohanna 14:21

Adilitaray nafa ga ciya laakal kanay. Adilitaray alhakko mo ga ciya bine ra baani da deyan timmante kan sinda sikka hal abada.

—Isaya 32:17

Za kan aran ya izeyan no, Irikoy na Biya Hanno donton aran biney ra kan ga he ka ne: Baaba, ay Baaba! Biya Hanna din, Irikoy Izo do no a fun.

—Galatey 4:6

Woone gaa no iri ga bay kan iri goono ga goro Irikoy ra, nga mo go iri ra, zama a n'iri no nga Biya.

—1 Yohanna 4:13

32 YESU ALMASIHU GO BORO BINE RA GA BORO NO FARHĀ

Amma sohō ay goono ga kaa ni do. Ay goono ga sanney din salaṅ ndunnya ra, zama i ma du ay farhā toonanta ngey ra.

—Yohanna 17:13

Ay ga ye ka di araṅ. Waato din no araṅ biney ga farhā, araṅ farhāyaṅo mo boro kulu s'a kaa araṅ gaa.

—Yohanna 16:22

Zama Irikoy koytara manti ṅwa da haṅ no, amma adilitaray no, da laakal kanay, da farhā Biya Hanno ra.

—Romey 14:17

Almasihu banda no i n'ay kanji. Kulu nda yaadin ay goono ga funa, amma manti ay no, day

Almasihu no goono ga funa ay ra. Fundo mo kaṅ ay goono ga funa nd'a sohō ay gaahamo ra, ay goono ga funa nd'a cimbeeri ra. Cimbeero wo go Irikoy Izo ra, nga kaṅ ga ba ay, kaṅ na nga boṅ no ka bu ay sabbay se. —Galatey 2:20

Farhā no araṅ ga hari kaa d'a faaba dayey ra. —Isaya 12:3

Ay na hayey din ci araṅ se zama ay farhā ma bara araṅ ra, araṅ farhā mo ma to. —Yohanna 15:11

Ni naṅ ay ma fundi fonda bay, ni jine gonda farhā kunji, ni kambe ṅwaaro gaa gonda kaani maayaṅ hal abada. —Zabura 16:11

Amma d'aran wangu ka Rabbi sanney hangan, hala aran murte Rabbi lordey gaa, waato din gaa no Rabbi kamba ga gaaba nd'aran, sanda mate kan cine a te aran kaayey se. —1 Samuwila 12:15

Wala aran mana bay kan boro kan se aran g'aran bon no sanda bannyayan zama aran m'a gana se, aran ya a bannyayan no, nga kan se aran go no ga may? Da zunubi se no, a ga kande buuyan. Da ganayan se mo no, a ga kande adilitaray. —Romey 6:16

Adilitaray hari mo no a m'aran kan go kankami ra no fulanzamay iri banda. Woodin yan ga te waati kan Rabbi Yesu ga bangay ka fun

beena ra da nga malayka dabarikooney danji beele ra. A ga borey kan yan si Irikoy bay ciiti, da borey kan yan wangu ka iri Rabbi Yesu Baaru Hanna gana. Borey din ga du alhakku kan ti halaciyan, hal abada wane, kan g'i fay da Rabbi moyduma d'a dabaro darza. —2 Tassalonikey 1:7-9

Guna, hunkuna ay go ga albarka da laaliyan mo dan aran jine. Albarka no d'aran ga hangan Rabbi aran Irikoyo lordey se, wo kan yan ay go g'aran lordi nd'a hunkuna. Laaliyan mo no d'aran si hangan Rabbi aran Irikoyo lordey se. . . .

—Asariya Yaarayan 11:26-28

Deene kulu mo ma seeda ka ne:
Yesu Almasihu ya Rabbi no, ka
koy Baaba Irikoy darza gaa.

—Filibiyey 2:11

Boro kulu binde kan g'ay seeda
borey jine, ay mo g'a seeda ay
Baabo kan go beena ra jine.
Amma boro kulu kan g'ay ze
borey jine, ay mo g'a ze ay Baabo
kan go beena ra jine.

—Matta 10:32, 33

Sanno wo ga ti: Da ni yadda a
gaa ka ci da ni meyo ka ne: Yesu
ya Rabbi no, ka cimandi ni bina ra
kan Irikoy n'a tunandi ka kaa
buukoy game ra, ni ga du faaba.
Zama bine no boro ga cimandi
nd'a ka du *Irikoy jine* adilitaray,

me mo no boro ga seeda nd'a ka
du faaba.

—Romey 10:9, 10

Boro kulu kan goono ga Izo ze,
bora din sinda Baaba *Irikoy* mo.
Boro kan ga Izo seeda, a gonda
Baabo mo.

—1 Yohanna 2:23

Boro kulu kan haawi g'a di in
d'ay sanney sabbay se, Boro Izo
mo, haawi g'a di bora din sabbay
se waati kan a ga kaa nga nda
Baabo da malayka hanney darza
ra.

—Luka 9:26

Woone gaa no aran ga Irikoy
Biya bay: biya kulu kan goono ga
seeda ka ne Yesu Almasihu kaa
gaaham ra, nga wo Irikoy wane
no.

—1 Yohanna 4:2

**Wa laakal dan! Wa batu mo!
Zama aran yanjekaaro Iblisi go
danga muusu beeri kan go ga
dundu cine. A goono ga windi ka
ceeci boro kan nga ga nwa.**

—1 Bitros 5:8

**Asariya taamukwa din kanyano
ga te Saytan dabaro ra, da dabari
goy kulu dumi, da alaama, da
dambara hari kan yan ciya
tangari wane yan.**

—2 Tassalonikey 2:9

**Ni m'i moy fiti, i ma bare ka fun
kubay ra ka ye annura do, i ma
fun Saytan dabaro do ka ye Irikoy
do, zama i ma du ngey zunubey
yaafayan, da tubu mo borey kan
yan ciya hanantey ay ra cimbeeri**

do banda. —Diyey Teerey 26:18

**Alwaato din binde kala Biya
konda Yesu ganjo ra zama Iblisi
ma du k'a si. Alwaato din gaa no
Yesu tu ka ne a se: Koy, gana ay
se, ya Saytan! Zama i n'a hantum
ka ne: Ma sududu Rabbi ni
Irikoyo se, nga hinne se mo no ni
ga may. Kala Iblisi fay d'a. Guna
mo, malaykey kaa ka Yesu
saajaw. —Matta 4:1 da 10, 11**

**... Aran ma te gaabi Rabbi do
d'a dabari gaabikoono ra mo. Wa
aran wongu bankaarayey dan, wa
aran wongu jinayey koto. Irikoy
n'i no aran se zama aran ma du ka
kay ka gaaba nda Iblisi carma.**

—Afasey 6:10, 11

A binde, za kan zankey gonda baa kuro da baso ra, yaadin no nga bumbo mo margu nda woodin ya, hala buuyan do a ma buuyan dabarikoyo, kan ga ti Iblisi, ciya yaamo.
—Ibraniyey 2:14

Boro kan ga soobay ka zunubi te, Iblisi do no a fun, zama Iblisi goono ga zunubi te za sintina. Han kan se Irikoy Izo bangay neeya: zama nga ma Iblisi goyey halaci.
—1 Yohanna 3:8

May no g'iri fay da Almasihu baakasina? Taabi no? wala kankami, wala gurzugay, wala haray, wala banji, wala kataru, wala takuba? Amma hayey din

kulu ra iri zaama bisa zaamayan iri baakwa do. —Romey 8:35 da 37

Wa aran bon ye ganda Irikoy se, amma aran ma wangu Iblisi se, a ga zuru aran se mo. Aran ma maan Irikoy gaa, nga mo ga maan aran gaa. . . . —Yakuba 4:7, 8

Waato din gaa no asariya taamukwa ga bangay. Rabbi g'a zeeri nda nga me funsuyano k'a halaci mo da nga kaayano kaaro. Asariya taamukwa din kaayano ga te Saytan dabaro ra, da dabari goy kulu dumi, da alaama, da dambara hari kan ya, ciya tangari wane ya.

—2 Tassalonikay 2:8, 9

D'ay ga salaŋ da Adam-izey da malaykey deeney, day ay sinda baakasinay, ay ciya danga guurusay kaŋ ga hē, wala can-can kaŋ ga kosongu. —1 Korintey 13:1

Amma wo kaŋ Biya *Hanno* ga hay ga ti: baakasinay, da farhā, da laakal kanay, da suuru kuuku, da dogonay, da booriyaŋ, da naanay, da lalabu, da boŋ hiniyaŋ. . . .
—Galatey 5:22, 23

Yesu ye ka ci a se sorro hinkanta ka ne: Siman, Yonana ize, ni ga ba ay no? Bitros ne a se: Oho, ya Rabbi, ni ga bay kaŋ ay ga ba nin. Yesu ne a se: Ma te ay feejey se Kuruko. —Yohanna 21:16

D'araŋ ga ba ay, araŋ g'ay lordey gana. —Yohanna 14:15

Da boro fo ga ne: Ay ga ba Irikoy, amma a goono ga konna nga nya-izo, a ciya tangarikom. Zama boro kaŋ si ba nga nya-izo kaŋ a go ga di si hin ka ba Irikoy kaŋ a mana di. —1 Yohanna 4:20

D'araŋ ga ba care, woodin do no borey kulu ga bay kaŋ araŋ ya ay talibiyaŋ no. —Yohanna 13:35

Iri ga bay kaŋ iri na buuyaŋ daŋandi ka kaa fundi do zama iri ga ba iri nya-izey. Boro kaŋ sinda baakasinay, buuyaŋ ra no a goono ga goro. —1 Yohanna 3:14

38 YESU ALMASIHU TUN KA FUN BUUKOY GAME RA YANO

Iri mo seedayan no hay kulu bon kan a te Yahudiya laabo ra da Urusalima ra. I n'a wi mo kanjiyan bundo gaa. Irikoy mo n'a tunandi a buuyano jirbi hinzanta hane, k'a no a ma bangay. Day, a mana bangay jama kulu se bo, kala seedey kan Irikoy jin ka suuban yan se, sanda iri nooya, kan gwa ka han a banda a bu ka tunyano banda.

—Diyey Teerey 10:39-41

Jirbi ahakku banda a talibey go fuwo ra koyne, Toma mo go i banda. Yesu kaa, fu meyey go daabante. A kaa ka kay i bindo ra ka ne i se: Laakal kanay ma bara

aran banda. Waato gaa a ne Toma se: Kande ni kambayze neewo, m'ay kambey guna mo. Ma kande ni kambe ka dan ay carawo ra mo. Ma si goro nda cimandiyar-jaray, amma ma cimandi. Toma tu a se ka ne: Ay Rabbo nd'ay Irikoyo!

—Yohanna 20:26-28

• Waato kan Yesu tun jirbi iyya zaari sintina hane za da hinay, a jin ka bangay Maryama Magdaliya bora se . . . .

—Markos 16:9

I n'a nooyandi iri taaley sabbay se. Irikoy n'a tunandi mo iri *nga jine* adilandiyan sabbay se.

—Romey 4:25

YESU ALMASIHU TUNYANO GA TI IRI BEEJE BAMBATA

39

Araŋ ma si dambara nda woodin, zama alwaati go kaa kaŋ borey kaŋ yaŋ go saarayey ra ga maa a jinda. I ga fatta mo. Borey kaŋ yaŋ te ihanno ga tun fundi se. Borey kaŋ yaŋ te ilaalo mo ga tun ciiti se.
—Yohanna 5:28, 29

Wala araŋ mana bay kaŋ iri kulu kaŋ i na baptisma te iri se Yesu Almasihu ra, a buuyaŋo ra no i na baptisma din te iri se? Yaadin gaa, baptisma do no i n'iri fiji a banda buuyaŋ ra. Zama sanda mate kaŋ cine Irikoy na Almasihu tunandi ka kaa buukoy game ra Baabo darza do, yaadin no iri mo ma iri goray te fundi tajo

ra. Zama d'iri margu nda Almasihu ka bu a banda misa ra, yaadin gaa iri ga margu nd'a a tunyaŋo ra mo. —Romey 6:3-5

Da Almasihu go araŋ ra, baa kaŋ araŋ gaahamey ya buukoyaŋ no zunubi sabbay se, kulu nda yaadin araŋ biyey gonda fundi zama araŋ gonda adilitaray *Irikoy jine*. Da Irikoy kaŋ na Yesu tunandi ka kaa buukoy game ra Biya go araŋ ra da goray, yaadin gaa nga kaŋ na Almasihu Yesu tunandi ka kaa buukoy game ra g'araŋ gaahamey kaŋ ga aniya ka bu tunandi mo. . . .

—Romey 8:10, 11

Hal a m'iri no iri ma faaba iri ibarey kambey ra, iri ma may Irikoy se humburkumay si. Iri ma Irikoy gana hananyan da adilitaray ra, hal iri aloomarey me. —Luka 1:74, 75

Yaadin gaa, ay baakoy, za kan iri gonda alkawley din, wa nan iri m'iri bon hanandi gaaham ziibo nda biya ziibo kulu gaa, k'iri hananyano toonandi Irikoy humburkumay ra. —2 Korintey 7:1

Ay wo, hari no ay goono ga baptisma te d'a aran se, tuubiyan sabbay se. Amma bora kan ga kaa ay banda din, a ga bisa ay dabari. Ay mana to nan kan ay ga ce dan a ce ra. Nga no ga baptisma te

aran se da Biya Hanno da danji mo. —Matta 3:11

Baaba Irikoy n'aran suuban nga waado bon, Biya Hanno fay waaniyano Irikoy se do. A n'aran suuban hal aran ma Yesu Almasihu gana ka hanan mo a kuro say-sayyano do. —1 Bitros 1:2

Boro kulu kan ga nga bon hanandi ka waana kayna waney ga ciya darza goy teeyan jinay, kan i fay waani. A gonda nafa mo nga koyo se. . . . —2 Timotiyos 2:21

Amma mate kan cine nga kan n'aran ce ya Hananyankoy no, yaadin cine no aran bumbey mo ma bara ihanoyan aran gora kulu ra. —1 Bitros 1:15

Woodin sabbay se no Yesu mo na taabi han birni meyo se taray, zama nga ma jama hanandi nda nga bumbo kuro. —Ibraniyey 13:12

Za kan a n'iri suuban za i mana ndunnya sinji, iri ma ciya nga wane yan Almasihu ra, zama iri ma goro hananteyan kan sinda taali nga jine. Aran ma boro tajo mo faka kan Irikoy taka nga alhaalo bon. A n'a taka adilitaray da hananyan kan cimi ganayan ga no ra. —Afasey 1:4 da 4:24

Noodin no i ga daba fondo fo gar, fondayze no kan se i ga ne Hananyan Fondo. Boro kan si hanan si du k'a gana, amma i n'a te borey kan goono ga fonda gana

se. Oho, baa borey kan yan si caram si daray noodin. —Isaya 35:8

D'iri g'iri zunubey ci, nga ya naanaykoy no, adilitaraykoy mo no, a g'iri yaafa nd'iri zunubey. A g'iri hanandi mo adilitaray-janay kulu gaa. —1 Yohanna 1:9

Za kan hayey din kulu ga halaci yaadin cine, boro wofo yan dumi no a ga hima aran ma bara goray hanna ra da Irikoy ganayan ra. —2 Bitros 3:11

Wa himma dan ka laakal kanay goray ceeci aran da boro kulu game ra. Wa hananyan mo ceeci da himma kan boro kulu si di Irikoy da bora sind'a.

—Ibraniyey 12:14

42 BOREY KAN TO DA BIYA HANNO

Woodin sabbay se mo, d'aran wo, kan ga ti boro laaloyan ga waani mate kan aran ga nooyan hanney no aran izey se, sanku fa aran Baabo kan go beena ra ga Biya Hanna no borey kan yan ga nwaaray a gaa se. —Luka 11:13

Waato kan i te adduwa, nango kan i bara din zinji. I kulu to mo da Biya Hanna, i na Irikoy sanno ci mo da bine-gaabi.

—Diyey Teerey 4:31

Amma aran wo, aran siino ga Adam-ize daa laalo gana, amma Biya Hanno no aran goono ga gana, za kan Irikoy Biya go aran ra da goray. Day boro kulu kan

sinda Almasihu Biya manti a wane no. —Romey 8:9

Ay g'ay Biya dan aran ra, ya aran candi ay hin sanney ra, aran g'ay farilley haggoy k'i goy te mo. —Ezeciyel 36:27

Amma aran ga du dabari, waati kan Biya Hanna ga zumbu aran bon. Aran ga ciya mo ay seedayan. . . . —Diyey Teerey 1:8

Zama Barnaba wo boro hanno no, a to da Biya Hanno da cimbeeri. . . . —Diyey Teerey 11:24

Talibey mo goono ga to da farha da Biya Hanno. —Diyey Teerey 13:52

ALKAWLI HANNEY KAN I TE ALMASIHU 43

GANAKOY SE

Rabbi ga maan bine-saray-koyey, a ga borey kan yaŋ gonda bine suugay faaba. —Zabura 34:19

Hayey wo kulu, ay kamba no k'i te, hayey din kulu mo, ay kamba no naŋ i bara. Yaadin no Rabbi ci. Amma boro woone no ay baa go d'a, bora kan sinda boŋbeeray, kan ga nga biya ye ganda, kan ga jijiri d'a maa ay sanno mo.

—Isaya 66:2

Yesu mo ne a se: D'ay ga hin! Hay kulu ga hin ka te nga kan ga cimandi se.

—Markos 9:23

Ay baakoy, wa si dambara nda gurzugay konna kan go aran game ra, kan zumbu aran boŋ

zama a m'aran gosi, hal aran ma ne dambara hari fo no ka du aran. Amma wa farhā kan aran goono ga margu Almasihu gurzuga ra, hal a darza bangandiyano alwaato mo, aran ma farhā da farhā beeri.

—1 Bitros 4:12, 13

A ga mundi kulu tuusu i moy gaa, buuyan mo si ye ka te koyne. I si ye ka te seew mo koyne noodin, wala hēeni wala doori, zama hari sintinayey bisa.

—Bangandiyān Tira 21:4

Ma de Rabbi gaa, ma booriyan goy te, ma goro laabo ra, ma munye da naanay mo.

—Zabura 37:3

44 ALKAWLEY KAN I TE TAABANTEY SE

Zama za kan nga bumbo taabi siyan ra, a gonda dabari mo a ma borey kan yan go siyan ra gaakasinay. —Ibraniyey 2:18

Irikoy kan ti Laakal-Kanay-Koyo mo ga waasu ka Saytan mumuru aran cey cire.

—Romey 16:20

Adilante masiibey wo iboobo no, day Rabbi g'a soolam ka kaa i kulu ra.

—Zabura 34:20

Waati kan ni ga harey danandi, ay go ni banda. Waati kan ni ga isey danandi mo, i si ni gon. Waati kan ni ga gana danji bindi ra, a si ni kukure, danji beela mo si di ni gaa.

—Isaya 43:2

Iri ga bay mo kan Irikoy goono ga hay kulu margu ka goy borey kan yan ga ba r'a albarka se, sanda ngey se kan yan Irikoy ce nga waado bon nooya.

—Romey 8:28

Siyan kulu mana du aran kala day wo kan dumi ga kaa boro kulu gaa. Amma Irikoy ya naanaykoy no kan si ta aran ma du siyan kan ga bisa aran hina, amma siyano alwaato ra no a ga faaba fondo te aran se hal aran ma du ka hin a.

—1 Korintey 10:13

Zama iri gonda alfaga beeri kan ga bakar iri londibuunay se, i n'a si mo hay kulu ra danga iri cine, day zunubi kulu si. —Ibraniyey 4:15

ALKAWLEY KAN I TE BOREY KAN TE ZAAMA SE

45

Boro kan te zaama, ay g'a te bonjare, fuwo kan ra i ga sududu Irikoy se. A si fatta a ra mo hal abada. Ay g'ay Irikoyo maa hantum a bon, d'ay Irikoyo birno maa, kan ti Urusalima tajo kan ga zumbu ka fun beena ra ay Irikoyo do, d'ay bumbo maa tajo mo.

—Bangandiyan Tira 3:12

Boro kan te zaama ga bankaaray yaadin da bankaaray kwaaray yan. Ay s'a maa tuusu fundi tira ra hal abada. Ay g'a maa seeda ay Baaba nda nga malaykey jine.

—Bangandiyan Tira 3:5

Boro kan te zaama, ay g'a gorandi ay banda ay karga bon, sanda mate kan ay mo te zaama, ay goro mo ay Baaba banda a karga bon. —Bangandiyan Tira 3:21

Boro kan te zaama ga hayey din tubu. Ya ciya a Irikoyo, nga mo ma ciya ay izo.

—Bangandiyan Tira 21:7

Boro kan gonda hanga ma maa han kan Biya goono ga ci Almasihu margey se. Boro kan te zaama, nga se no ay ga no a ma nwa fundi tuuro gaa, kan go Irikoy Paradiso ra.

—Bangandiyan Tira 2:7

46 IRIKOY SALAN IRI SE HIIJAY FAYYAN BON

Amma borey kan go hiijay ra se ay ga lordi no — manti ay bon wane no bo, amma Rabbi wane no — wande ma si nga kurnye fay. (Amma d'a fay, a ma goro yaadin, kurnye si, wala a ma ye ka saba nda nga kurnyo.) Kurnye mo ma si nga wande fay. Hiijay ga wande haw hala nga kurnyo fundo me. Amma da kurnyo bu, hiija n'a tan, a ma hiiji nda boro kan a ga ba, kala day Rabbi ra.

—1 Korintey 7:10, 11, 39

Sanda wayboro kurnyekoy cine, asariya g'a haw kurnyo gaa waati kulu kan kurnyo go baafuney ra. Amma d'a bu, waybora ga feeri asariya kan n'a haw kurnyo gaa

do. Da waybora na alboro fo hiiji za kurnyo go baafuney ra, i ga ne a se zina-teeri. Amma da kurnyo bu, wando ga feeri asariya wo gaa, hala baa a na alboro fo hiiji, manti zina n'a te.

—Romey 7:2, 3

Boro kulu kan ga nga wando fay, k'afo hiiji, zina no a goono ga te. Boro kan ga wayboro hiiji kan kurnyo n'a fay mo, zina no a goono ga te.

—Luka 16:18

Amma ay ga ne aran se: boro kulu kan ga nga wande fay, da manti zina sabbay se no, kulu a n'a dan zina fonda ra nooya. Koyne, boro kulu kan ga wayboro fayante hiiji, zina no a go ga te.

—Matta 5:32

YESU ALMASIHU GA YE KA KAA NDUNNYA RA

47

D'ay koy ka nango soola aran se mo, ay ga ye ka kaa k'aran ta ay do, hala nango kan ay go, aran mo ma bara noodin. —Yohanna 14:3

Gaa no Boro Izo alaama mo ga bangay beena ra. Saaya din no ndunnya dumey kulu ga te bine saray. I ga di Boro Izo go kaa beene burey bon da dabari da darza bambata. —Matta 24:30

Zama boro kulu kan haawi g'a di in d'ay sanno sabbay se, zamana kan gonda zina nda zunubi wo ra, Boro Izo mo, haawi g'a di bora din sabbay se, alwaato kan a ga kaa nga Baabo darza ra,

nga nda malayka hanney nga banda. —Markos 8:38

Ay baakoy, sohō iri wo Irikoy izeyan no. Mate kan iri ga ciya d'a mana bangay jina, amma iri ga bay kan waati kan Almasihu ga bangay, iri ga bara danga a cine, zama iri ga di a mate kan a go d'a. Boro kulu mo kan gonda beejo wo nga ra ga nga bon hanandi, danga mate kan cine Almasihu ga hanan. —1 Yohanna 3:2, 3

Zama Boro Izo ga kaa nga Baabo darza ra, nga nda nga malaykey. Alwaato din no a ga boro kulu bana nga goyo bon. —Matta 16:27

48 IRIKOY SANNEY HANANTA

Beene nda ganda ga tuusu,
amma ay sanney wo si tuusu.

—Luka 21:33

Zama annabitara din mana kaa
boro miila bon baa ce fo, amma
borey salan da han kan fun Irikoy
do, zama Biya Hanno no goono g'i
tuti.

—2 Bitros 1:21

Irikoy Tira Hanney kulu
funsanteyan no nda Irikoy
fulanzama. I gonda nafa mo
dondonandiyan da deeniyan da
dan fondoyan da goojiyan se mo
adilitaray ra.

—2 Timotiyos 3:16

Ni sanno ya fitilla no ay cey se,
kaari mo no ay fonda ra.

—Zabura 119:105

ADDUWA NDA YAAFA

(Yesu ne,) Woodin se binde,
d'aran ga te adduwa, aran ma ne:
Ya iri Baabo kan go beena ra, ni
maa ma ciya ihanna. Ni koytara
ma kaa. Mate kan cine i ga ni
miila te beena ra, i m'a te neewo
mo ndunnya ra. M'iri no hunkuna
nwaari, m'iri garaw-garawey
yaafa iri se, sanda mate kan cine
iri mo g'iri garawkooney yaafa
nd'a. Ma si konda iri siyan do,
amma m'iri faaba k'iri wa da
Izefuto. (Zama koytaray da
dabari nda darza, ni wane yan no
hal abada abadin. Amin.) Zama
d'aran ga borey yaafa nda ngey
taaley, yaadin gaa no aran Baabo
kan go beena ra mo g'aran yaafa
nd'aran taaley.

—Matta 6:9-14

IRIKOY FAABA FONDA

Ay ya zunubikooni no.

Zama boro kulu na zunubi te, i gaze mo Irikoy darza gaa.

—Romey 3:23

Almasihu bu ay se.

Zama Almasihu bu zunubey sabbay se sorro folloŋ. Nga kaŋ ga ti adilitaraykoy, a n'a te no borey kaŋ sinda adilitaray se zama a ma konda iri Irikoy do. . . .

—1 Bitros 3:18

Ay ga hima ka tuubi ka fay d'ay zunubey.

Boro kaŋ na nga taaley tugu si te albarka, amma boro kulu kaŋ n'i ci ka fay d'ey mo ga du suuji.

—Yaasayey 28:13

Yaadin gaa, wa tuubi ka bare, zama Irikoy m'araŋ zunubey tuusu. . . . —Diyey Teerey 3:19

Tilas ay ma Almasihu cimandi k'a ta.

Amma borey kulu kaŋ n'a ta, ngey kaŋ yaŋ de a gaa, a n'i no dabari i ma ciya Irikoy izeyaŋ.

—Yohanna 1:12

Ay ga tabbatandi mo kaŋ ay du faaba.

Boro kaŋ gonda Izo gonda fundo. . . . —1 Yohanna 5:12

. . . Boro kaŋ ga maa ay sanno k'ay dontonkwa cimandi mo gonda fundi hal abada. A si kaa ciito do, amma a na buuyaŋ daŋandi ka kaa fundi do. —Yohanna 5:24

Published in numerous languages by World Missionary Press as God supplies funds in answer to prayer. Other booklets are also available. If you would like more copies for careful distribution, please write in English to:

World Missionary Press, Inc.
P.O. Box 121
New Haven, CT 06513-0121, U.S.A.

Nigeria

255 Zarma HFA